

Předmluva

V této knize jsem se pokusil otevřít pro české čtenáře svět deontické logiky a předložit jim v co nejpřehlednější a nejsrozumitelnější podobě úvahy a argumenty, které utvářely můj vlastní pohled na tuto oblast logických zkoumání. Tento pohled se formoval během velmi dlouhého období, v němž jsem se problematikou logického zkoumání norem, imperativů, příkazů, zákazů, dovolení atp. více či méně intenzivně zabýval. Lze říci, že toto období začalo už během mých studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v polovině osmdesátých let 20. století a trvá doposud. Mnohé z toho, co je v této knize prezentováno, se v nějaké podobě objevilo v řadě článků, které jsem od konce osmdesátých let publikoval v tuzemských i zahraničních časopisech a sbornících. Zde jsem se ovšem pokusil předložit svůj pohled na logické a filosofické základy preskriptivního diskursu v mnohem ucelenější a soustavnější podobě. Vzhledem k tomu, že jde o první monografii v českém jazyce, která je této oblasti vědeckého bádání věnována, snažil jsem se o to, aby i pro ty, jimž nebude můj pohled blízký, mohla tato kniha posloužit jako nezaújatý obecný úvod do světa deontické logiky.

Bezprostřední motivací k intenzivní práci na této knize byla moje účast na grantovém projektu Grantové agentury České republiky *Člověk jako normativní tvor* (P401/10/0146), jehož řešitelem byl Jaroslav Peregrin. Tímto bych GAČR rád poděkoval za podporu, kterou poskytla mé práci. Podstatnější ovšem samozřejmě byla podpora, které se mi dostalo od řady lidí. Mezi nimi bych chtěl na prvním místě zmínit svého učitele z Filozofické fakulty UK Miroslava Jaurise, který mi otevřel svět logiky včetně toho jeho nesmírně zají-

mavého kouta, který je označován jako deontická logika a trpělivě korigoval mé první pokusy o samostatné úvahy nad problémy z této oblasti. Zmínit bych měl také Georga Henrika von Wrighta. Jeho přístup k problematice deontické logiky pro mne vždy byl vzorem poctivého, hlubokého a kritice otevřeného bádání a jeho laskavý zájem o moji práci během našich krátkých setkání v devadesátých letech pro mne představoval velké povzbuzení.

Za mnohé vděčím svým kolegům z Filosofického ústavu AV ČR. Z nich musím zmínit zejména Petra Koláře, s nímž jsme společně napsali knihu *Logika a etika*, Tima Childerse, s nímž jsme dovedli k vydání dvě studie věnované pojmu dovolení, a Jaroslava Peregrina, se kterým jsme sepsali monografii *Od jazyka k logice*. Témata zmíněných publikací se s tématem této knihy do jisté míry překrývají a mnohé z úvah, které se v nich vyskytují a prosákly vědomě či nevědomě do této knihy, tak nejspíš nemají původ v mojí hlavě, ale jsou výsledkem jejich promýšlení logických a filosofických problémů.

Na vzniku této knihy mají svůj podíl i další kolegové z Oddělení logiky Filosofického ústavu AV ČR, kteří dlouhodobě přispívali k přátelské, inspirativní a kritické atmosféře, v níž jsem mohl pracovat, jmenovitě Petra Ivaničová, Ondrej Majer, Pavel Materna a Prokop Sousedík. Poděkovat bych chtěl i oběma vědeckým recenzentům této knihy – Františku Gahérovi a Tomáši Sobkovi.

Mimořádně zavázán jsem všem, kdo byli tak laskaví, že mi poskytli své kritické připomínky k pracovním verzím této knihy. Jedná se zejména o mé milé kolegy a přátele Martu Vlasákovou, Víta Puncňocháře a Jaroslava Peregrina (který mi nejen dal spoustu cenných připomínek k textu této knihy, ale významně ovlivnil můj pohled na logiku i na filosofii, a navíc za mne nesčetněkrát zaplatil pivo v hostincích, kde jsme debatovali o logice a filosofii, o politice i o věcech čistě soukromých). Nakonec, ale o to víc, děkuji svým nejbližším, kteří se mnou měli trpělivost a byli ke mně milí a vstřícní i v situacích, kdy se mi práce nedařila a bylo se mnou těžké pořízení.